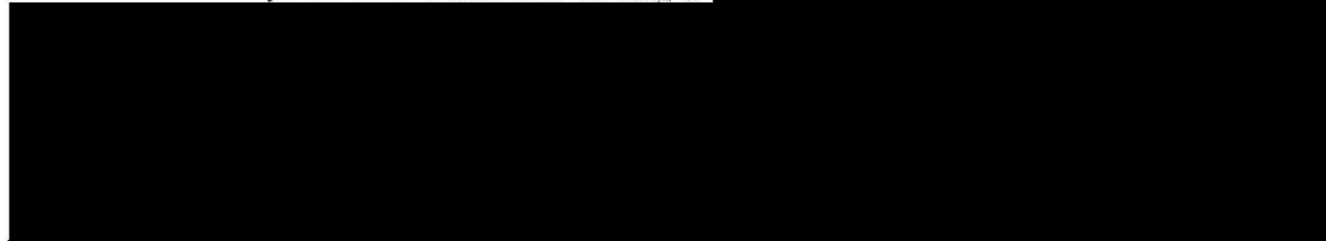

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK
mint másodfokú bíróság
Budapest, Varsányi I. u. 40-44.
1535 Budapest, Pf. 887.

I.Gf.75.390/2016/7-I.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <i>111/1736-0/2016</i>	
Érkezett: <i>2016 OKT 12.</i>	
Példány: <i>1</i>	Kezelőiroda:
Melléklet: <i>1 db bírósági által db</i>	<i>du</i>

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a

ellen szerződés

érvénytelenségének a megállapítása és egyéb iránt indított perében meghozta az alábbi

V É G Z É S T :

A Fővárosi Törvényszék a Pp. 155/B. §-ának (1) bekezdése és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. §-ának (1) bekezdése és 32.§-ának (2) bekezdése alapján indítványozza, hogy az Alkotmánybíróság a Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény 15.§-a, 26.§-a, valamint a Nemzeti Földalapba tartozó földrészletek hasznosításának részletes szabályairól szóló 262/2010. (XI. 17.) Korm. rendelet 6-28.§-ai alaptörvény-ellenességét és nemzetközi szerződésbe ütköző voltát állapítsa meg, és e rendelkezéseket visszamenőleges hatállyal semmisítse meg.

A bíróság egyidejűleg jelen per tárgyalását az Alkotmánybíróság eljárásának a befejezéséig felfüggeszti.

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S :

I. Tényállás:

A felperes a III.r. alperes tulajdonában álló,

 ingatlanokon az I.r. alperes október 31. napjáig terjedő határozott időre kötött mezőgazdasági földhaszonbérleti szerződések alapján vidékfejlesztési központot és ökológiai mintagazdaságot működtetett.

2012. október 10. napján az I.r. alperes HU21-10240, HU21-10241, HU21-10242, HU21-10243, HU21-10244, HU21-10245, HU21-10246, HU21-10247, HU21-10248 és HU21-10249 pályázati azonosító számokon haszonbérleti pályázati felhívásokat tett közzé a Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény (Nfatv.) 15.§-ának (2) és (3) bekezdése szerinti földbirtok-politikai irányelvek figyelembe vételével, a 18.§ (1a) és (2) bekezdései alapján azzal, hogy a pályázati kiírás részletes feltételeit a haszonbérleti pályázati kiírás tartalmazza.

A felperes a pályázati kiírások és felhívások alapján a pályázatát benyújtotta.

A HU21-10243 és HU21-10244 azonosító számú pályázati eljárásokat az I.r. alperes érvénytelenné

nyilvánította. A további pályázatok vonatkozásában az I.r. alperes 2013. március 26. és 2013. április 2. napján kelt leveleiben tájékoztatta a felperest arról, hogy a pályázati kiírásban közzétett szempontok szerinti részletes értékelés alapján nem a felperes nyújtotta be a legjobb ajánlatot, és így a III.r. alperes nevében az I.r. alperes nem vele köti meg a haszonbérleti szerződést.

A Hantos HU21-10240, HU21-10241, HU21-10242, HU21-10245, HU21-10246, HU21-10247, HU21-10248 és HU21-10249 pályázati azonosító számú haszonbérleti pályázatok nyerteseivel -így a II.r. alperessel is- a III. rendű alperes képviselőjében eljárva az I. rendű alperes mezőgazdasági földhaszonbérleti szerződéseket kötött.

Az I.r. alperes részéről végzett belső ellenőrzés eredményeként 2012. október 25. napján készült jegyzőkönyv -többek között- rögzítette, hogy az I.r. alperes célja a pályázatok elbírálása során figyelembe vett értékelési rendszer titokban tartása volt. Az ennek érdekében a pályázatokkal aláíratott titoktartási nyilatkozat ugyan megfelel a Korm.rendelet 12.§-a (1) és (2) bekezdésének, azonban nem világos az, hogy miként került ebbe a körbe az „Értékelési rendszerről adandó információ-szolgáltatás” is. A jelentés szerint érthetetlen és megindokolhatatlan az a gyakorlat is, hogy a pályázatok értékelési szempontrendszere csak a pályázati csomag megvásárlása után válik a pályázók számára elérhetővé, mivel ez az átláthatóság követelményébe ütközik.

A belső vizsgálat azt a gyakorlatot is kifogásolta, hogy a pályázatot elbíráló bizottság az illetékes Megyei Területi Iroda vezetőjéből és a vele függelmi viszonyban állókból áll, mivel ezáltal a bizottság nagyon kitett a külső befolyásnak. A birtokpolitikai tanács üléséről készült összefoglalót az I.r. alperes a honlapján nem teszi közzé, amely az I.r. alperes átlátható működését gátolja.

A belső jelentés az I.r. alperes által alkalmazott pontrendszer, illetve azon belül a gazdálkodási terv értékelése vonatkozásában megállapította egyfelől azt, hogy nem volt egységes írásos utasítás a pontozás módjára, másfelől azt, hogy a gazdálkodási tervre adott „szubjektíven értékelhető pont” szinte minden esetben döntően befolyásolta a pályázatok végeredményét. A szubjektív módon adható pontszámok túlzó aránya, valamint az a tény, hogy bizonyos elemek elbírálására nem került egységes eljárási rend rögzítésre, befolyásolhatta a pályázatok kimenetelét.

Annak ellenére, hogy az I.r. alperes a pályázati felhívásokban és kiírásokban -az adott termőföld művelési ágára és hasznosítási módjára tekintettel releváns szempontok komplex értékelése helyett- két földbirtok-politikai irányelvet emelt ki, ezáltal az állattenyésztést és a családi gazdálkodókat preferálta, a jelentés a Fejér megyei vizsgálatok vonatkozásában rögzítette, hogy a nyertesek zöme nem rendelkezett még a vizsgálat idején sem állattalommánnyal, több esetben eszközökkel és gépekkel sem, míg a vesztesek között évtizedes tapasztalattal rendelkező állattartók is vannak. A jelentés azt is kifogásolta, hogy a 20 éves földhaszonbérleti szerződések vonatkozásában a pályázók 5 évre vonatkozóan voltak csak kötelesek gazdálkodási tervet készíteni, így csak ezen 5 év vonatkozásában kérhető számon a nyertes pályázótól az állattartással összefüggő vállalása.

Az alapvető jogok biztosja és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztos-helyettes AJB-4151/2013. számon 2013. december 10. napján kelt jelentést adott ki, amelynek összegezése szerint a 2013. március 28. napján elfogadott Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia, valamint a 1074/2012. (III.28.) Korm. határozattal elfogadott Nemzeti Vidékstratégia alapján az elmúlt évtizedekben a biogazdálkodás eredményeként létrejött környezeti értékek méltók az alkotmányos szintű védelemre. A jogállamiság követelménye az, hogy az Alaptörvény szintjén védett értékekről szóló döntés és annak felülvizsgálata átlátható, kiszámítható módon, a döntéssel érintettek számára elérhető eljárási garanciák mellett szülessen meg, illetve történjen meg. Az Alaptörvény P) cikkében védett értékek védelmét biztosító jogi feltételrendszer kidolgozásáért a vidékfejlesztési miniszter felelős. Az ésszerűség és a nemzeti közös örökség alkotmányos értéke megkívánja, hogy a Nemzeti

Földalappal kapcsolatos polgári jogviszonyokban az állam intézményvédelmi kötelezettsége maradéktalanul érvényesüljön. Az állami tulajdonú termőföldek hasznóbérbe adásával kapcsolatos jogi szabályozásnak biztosítania kell a P) cikk szerinti, a nemzet közös örökségével kapcsolatos követelmények maradéktalan érvényesítését, a biogazdálkodás eredményeként létrejövő környezeti értékek figyelembe vételét. A jelentés a perbeli pályázatok vonatkozásában rögzítette, hogy a pályázati felhívásokban a biogazdálkodás, az ökológiai gazdálkodás mint követelmény nincs előírva, a pályázati kiírások mellékletét képező szerződéstervezetek 4.4. pontja sem tartalmaz ökológiai gazdálkodásra vonatkozó rendelkezést. Nem minősül azonnali felmondási oknak, ha a hasznóbérlő a korábban biogazdálkodás alatt tartott területen a biogazdálkodás hatására kialakult állapotot hátrányosan változtatja meg. A felmondási okok között nem szerepel a gazdálkodási tervben vállaltak nem teljesítése sem annak ellenére, hogy ezt a felhívás vegyes rendelkezései tartalmazták.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság az I.Gf.75.069/2015/6. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a II.r. és a III.r. alperesek között létrejött mezőgazdasági földhasznóbérleti szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmet elutasító rendelkezését megváltoztatta, és megállapította, hogy a II.r. és a III.r. alperesek által 2013. április 29. napján megkötött mezőgazdasági földhasznóbérleti szerződés érvénytelen. Ezt meghaladóan a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A részítélet indokolása szerint a II.r. és a III.r. alperesek által 2013. április 29. napján megkötött mezőgazdasági földhasznóbérleti szerződés a Ptk. 200.§-ának (2) bekezdése alapján érvénytelen, mivel az jogszabályba, illetve nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik. Az I.r. alperes ugyanis olyan pályázóval kötött földhasznóbérleti szerződést, aki a Korm.rendelet 16.§-a (2) bekezdésének b) pontja szerinti feltételeknek nem felelt meg, ekként a pályázaton nem is indulhatott volna.

A Fővárosi Törvényszék részítéletét a Kúria Pfv.VI.21.775/2015/4. számú részítéletével hatályában fenntartotta.

A megismételt eljárásban a felperes -a jogerős részítélettel még el nem bírált- keresetét az I. és a III.r. alperessel szemben akként tartotta fenn, hogy kérte annak megállapítását, hogy a HU21-10240, HU21-10241, HU21-10242, HU21-10245, HU21-10246, HU21-10247, HU21-10248 és HU21-10249 pályázati azonosító számokon kiírt pályázati felhívások jogszabálysértőek, és ennek eredményeként jogszabálysértő módon került sor a pályázatok elbírálására is, az I.r. alperes pedig a bírálat során figyelmen kívül hagyta az Nfatv. birtokpolitikai irányelveit és a Nemzeti Vidékstratégia vonatkozó fejezeteit (biogazdálkodás oktatása, bemutatása, vidékfejlesztési központ).

II. A bíróság Alkotmánybírósághoz fordulásának jogszabályi alapja:

A Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 155/B. §-ának (1) bekezdése alapján a bíróság az Alkotmánybíróságnak a jogszabály, jogszabályi rendelkezés, közjogi szervezetszabályozó eszköz vagy jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló eljárását az Alkotmánybíróságról szóló törvényben foglalt szabályok szerint hivatalból vagy kérelemre kezdeményezheti.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a értelmében ha a bírónak az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már

megállapította, -a bírósági eljárás felfüggesztése mellett- az Alaptörvény 24. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását. Az Abtv. 32. §-ának (2) bekezdése alapján a bíró -a bírósági eljárás felfüggesztése mellett- az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmaznia, amelynek nemzetközi szerződésbe ütközését észleli.

Az Abtv. 39.§-ának (3) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az alkalmazott jogkövetkezményeket az Alaptörvény és e törvény keretei között maga állapítja meg. A 41.§-ának (1) bekezdése szerint pedig ha az Alkotmánybíróság a 24. §-a vagy a 25-26. §-ai szerinti eljárásában a hatályos jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés-alaptörvény ellenességét megállapítja, a jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést teljesen vagy részben megsemmisíti.

Erre tekintettel a bíróság a végzés rendelkező részében megjelölt jogszabályi rendelkezések vonatkozásában terjeszti elő indítványát.

III. A bíróság Alkotmánybírósághoz fordulásának indokai:

A Fővárosi Törvényszék által a jelen peres eljárásban alkalmazandó Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény (továbbiakban Nfatv.) 15.§-a, 26.§-a, valamint a Nemzeti Földalapba tartozó földrésztletek hasznosításának részletes szabályairól szóló 262/2010. (XI. 17.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 6-28.§-ai sértik Magyarország Alaptörvénye

B) cikkének (1) bekezdését, amely szerint Magyarország független, demokratikus jogállam;

C) cikkének (3) bekezdését, amelynek értelmében az Alaptörvény és a jogszabályok érvényre juttatása érdekében kényszer alkalmazására az állam jogosult;

M) cikkének (1) és (2) bekezdését, amelynek értelmében Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik, illetve Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben....;

Q) cikkének (2) bekezdését, amely szerint Magyarország a nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját;

P) cikkének (1) bekezdését, amely alapján a természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége;

P) cikkének (2) bekezdését, amely szerint a termőföld és az erdők tulajdonjogának megszerzése, valamint hasznosítása (1) bekezdés szerinti célok eléréséhez szükséges korlátait és feltételeit, valamint az integrált mezőgazdasági termelés-szervezésre és a családi gazdaságokra, továbbá más mezőgazdasági üzemekre vonatkozó szabályokat sarkalatos törvény határozza meg;

R) cikkének (2) bekezdését, amelynek értelmében az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek;

XXVI. cikkét, amelynek értelmében az állam -a működésének hatékonysága, a közszolgáltatások színvonalának emelése, a közügyek jobb átláthatósága és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében- törekszik az új műszaki megoldásoknak és a tudomány eredményeinek az alkalmazására;

XXVIII. cikkének (1) bekezdését, amelynek értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy valamely perben a jogait és a kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el;

39. cikkének (2) bekezdését, amely szerint közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a

nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyontra vonatkozó adatok közérdekű adatok; valamint a 2005. évi CXXXIV. törvénnyel kihirdetett, az Egyesült Nemzetek Szervezetének Meridában, 2003. december 10. napján kelt Korrupció elleni Egyezményébe ütköznek.

Magyarország Alaptörvénye R) cikkének (3) bekezdése értelmében az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni. A nemzeti hitvallás többek között az alábbiakat tartalmazza: „Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése. Valljuk, hogy népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi.”

Az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint egy demokratikus jogállamban a polgárok szabadságának részét képezi, hogy cselekvéseiket csak az általuk előzetesen megismerhető, a jogalkotás formalizált szabályainak betartásával alkotott szabályok korlátozhatják (6/2005. (III.31.) AB határozat). A jogállamiság fogalma ekként magában foglalja a jogbiztonság követelményét is, amely többek között az állam mint jogalkotó kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság pedig -az Alkotmánybíróság korábbi határozatai szerint- nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének a kiszámíthatóságát is (9/1992. (I.30.) AB határozat; 26/1992. (IV.30.) AB határozat; 31/2007. (V.30.) AB határozat). Ezen követelményeknek abban az esetben is érvényesülniük kell, ha az állam a saját tulajdonát képező vagyontárgyak hasznosítására vonatkozóan hoz jogszabályt.

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány alapján meghozott 25/1992. (IV.30.) AB határozatában megállapította, hogy a jogállamiság egyik fontos alkotóeleme a jogbiztonság, amely egyebek között megköveteli, hogy az állampolgárok jogait és kötelességeit a törvényben megszabott módon kihirdetett és bárki számára hozzáférhető jogszabályok szabályozzák, meglegyen a tényleges lehetőség arra, hogy a jogalanyok magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani...

Az Nfatv. 15.§-ának (2) bekezdése értelmében a Nemzeti Földalapba tartozó földrészleteket a (3) bekezdés szerinti földbirtok-politikai irányelvek szerint kell hasznosítani. A (3) bekezdés által meghatározott irányelvek vonatkozásában az Nfatv. nem határoz meg prioritási sorrendet, illetve nincs olyan jogszabályi rendelkezés sem, amely ezen elvek körében egy objektív, átlátható, a pályázatok értékelésekor irányadó, mindenki számára előzetesen megismerhető, utólag is ellenőrizhető követelményrendszert határozna meg. Ennek következtében történhetett meg az, hogy a perrel érintett földterületek hasznosításakor -amely földterületek BIO-SWISS minősítésnek megfelelő, különleges adottságokkal rendelkező termőföldek voltak, illetve az AKG rendszerében ökológiai szántóföldi növénytermesztési célprogram-csoportba tartoztak- az I.r. alperes megtehetette azt, hogy az Nfatv. 15.§-ának (3) bekezdésében foglalt irányelvek közül az adott termőföldterületek esetében indokoltan figyelembe vehető a), c), s) pontok szerinti földbirtok-politikai irányelvek helyett a b) és h) pontok szerinti földbirtok-politikai irányelveket részesítette előnyben. Az Nfatv. 15.§-a ekként jogbizonytalanságot eredményez és így a jogbiztonságot is sérti.

Az Alaptörvény P) cikkének (1) bekezdése alaptörvényi szintre emelte a „visszalépés tilalmát”

azáltal, hogy az állam kötelezettsége e szerint nemcsak a védelemre, hanem a fenntartásra is kiterjed. Az ökológiai gazdálkodással a P) cikk által védett értékek állapota javul, mely javulás fenntartása az Alaptörvény értelmében az államnak és mindenkinek a kötelessége. Az állam feladata, hogy az intézményvédelmi garanciákat a természeti erőforrások tulajdonviszonyaitól függetlenül megteremtse figyelemmel az Alaptörvény XXI. cikkére és XX. cikkének (1) és (2) bekezdésére (alapvető jogok biztosának és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztos-helyettesének AJB-4151/2013. számú ügyben hozott jelentése).

Az Alaptörvény P. cikkének (2) bekezdésébe ütközik az Nfatv. 15.§-a, 26.§-a, illetve az állami földek hasznosításáról rendelkező Korm.rendelet 6-28.§-ai. A jogalkotó ugyanis az Alaptörvény ezen rendelkezése alapján sarkalatos törvényben lett volna köteles mindazokat a szabályokat meghatározni, amelyekkel a termőföld és az erdők tulajdonjogának megszerzése, valamint hasznosítása P. cikk (1) bekezdése szerinti célok eléréséhez szükséges korlátait és feltételeit meghatározza, így azokat is az (1) bekezdés szerint, amelyekkel az állam a saját tulajdonát képező termőföldek védelmét, fenntartását és jövő nemzedékek számára való megőrzését biztosítja. Az Nfatv. 15.§-a és 26.§-a az Nfatv. 48.§-a szerint, valamint a Korm.rendelet nem sarkalatos törvények, holott ezen jogszabályi rendelkezések lennének hivatottak meghatározni az állami tulajdonban lévő termőföldek és erdők hasznosításának Alaptörvény P. cikkének (1) bekezdése szerinti célok eléréséhez szükséges korlátait és feltételeit, így azt is, hogy az I.r. alperes a pályázatok kiírása és elbírálása során milyen földbirtok-politikai irányelveket köteles figyelembe venni, illetve a pályázatok kiírása és elbírálása során miként köteles eljárni. Az Alaptörvény P. cikkének (1) bekezdése szerinti célok megvalósításának a legfőbb biztosítéka ugyanis a Nemzeti Földalapba tartozó földterületek esetében az Nfatv. és a Korm.rendelet szerint lefolytatandó, az Alaptörvény ezen rendelkezése által meghatározott célokat -sarkalatos törvény rendelkezései folytán kötelezően-tiszteletben tartó pályázati eljárás lenne.

A jogalkotó továbbá elmulasztotta azon sarkalatos törvényi rendelkezések meghozatalát, amelyek az I.r. és a III.r. alperest az állami tulajdonú termőföldek hasznosítása során az Alaptörvény P. cikkének (1) bekezdésében foglaltak, az Nfatv., a Korm.rendelet és az egyéb jogszabályok betartására köteleznék, illetve amelyek biztosítanák a perbeli BIO-SWISS minősítésnek megfelelő, különleges adottságokkal rendelkező, AKG rendszerében ökológiai szántóföldi növénytermesztési célprogram-csoportba tartozó földek különleges adottságainak fenntartását és jövő nemzedékek számára való megőrzését.

Az alperesek sem állnak az Alaptörvény, a törvények és a jogszabályok felett. Ez következik az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdéséből, M) cikkéből, P) cikkének (1) bekezdéséből és R) cikkének (2) bekezdéséből, valamint 39. cikkének (2) bekezdéséből, továbbá a Nemzeti Hitvallás idézett részeiből. Az állam mint a közhatalom gyakorlója pedig a tisztességes gazdasági verseny feltételeinek a megteremtéséért, illetve az erőfölénnyel való visszaélés ellen az Alaptörvény M) cikkének megfelelően azon polgári jogviszonyok körében is köteles lenne fellépni a megfelelő jogszabályok meghozatalával, amely polgári jogi jogviszonyokban az állam mint polgári jogi jogalany, illetve a nevében eljáró szervezet valósíthat meg erőfölénnyel való visszaélésnek minősülő magatartást. Az Alaptörvény C) cikkének (3) bekezdése szerint ugyanis az állam jogosult az Alaptörvény és a jogszabályok érvényre juttatása érdekében kényszer alkalmazni.

Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikke szerinti bírósághoz forduláshoz való jog tekintetében a korábbi határozataiban nem tartotta elegendőnek a bírói út meglétét arra hivatkozva, hogy az Alaptörvény által megkövetelt hatékony bírói jogvédelem attól is függ, hogy a bíróság mit

vizsgálhat felül. Az Alkotmánybíróság a bírósághoz fordulás jogának kettős tartalmát rögzítette: egyrészt az eljárásjogit, másrészt az anyagi jogit. Ez utóbbi tartalom sérelmét látta megvalósulni az Alkotmánybíróság abban az esetben, ha van ugyan perindítási jog, de az anyagi jogi szabályozás kizárja az érdemi felülvizsgálatot (29/2011. (IV. 7.) AB határozat). Az Alkotmánybíróság szerint a bírósághoz fordulás jogának sérelme akkor is megvalósul, ha a jogszabályi környezet a perindítást ugyan megengedi, azonban a jogi szabályozás az érdemi elbírálást lehetetlenné teszi vagy oly mértékben megnehezíti, a bizonyítást oly módon korlátozza, hogy sikerre (pernyertességre) quasi nincsen a perindítónak lehetősége (4/1998. (III. 1.) AB határozat és 61/B/1998. AB határozat).

Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésére tekintettel a perbeli esetben alkalmazandó Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) a 7. §-ának (1) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy a törvényben biztosított jogok védelme az állam minden szervének kötelessége. Érvényesítésük -ha törvény másképpen nem rendelkezik- bírósági útra tartozik. Ugyanígy rendelkezik a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 1:6. §-a is. A Ptk. és az új Ptk. ezen rendelkezésére tekintettel tehát anyagi jogilag biztosított a bírósági út igénybevétele olyan szerződések, illetve e szerződéseket megelőző eljárások tekintetében, amelyek esetében a szerződést az állam mint polgári jogi jogalany -pályázat alapján- a tulajdonában lévő földek hasznosításával összefüggésben köt. Jogszabályi keretek hiányában viszont eljárásjogilag ténylegesen kizárt a nem nyertes pályázó keresete alapján a pályázatokkal, pályázatok elbírálásával összefüggő alperesi eljárás érdemi felülbírlata. A Pp. 123.§-ának korlátozó rendelkezésére tekintettel ugyanis a pályázattal összefüggésben sérelmet szenvedett fél alperesekkel szemben védendő jogi érdeke fennállásának bizonyítása nélkül a nemzeti földalapba tartozó termőföldek hasznosításával összefüggő pályázati eljárás, döntés jogszabályba ütközésének a megállapítását eredményesen nem kérheti, miután nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely alapján az I.r. alperes pályázati eljárással összefüggő jogszabálysértése kihatna a jogszabálysértő pályázat alapján megkötött szerződés érvényességére. Így olyan esetekben, amikor a jogszabálysértő módon lefolytatott pályázat eredményeként megkötött szerződés nem ütközik jogszabályba, a sérelmet szenvedett fél a Pp. 123.§-a alapján eredményesen nem kérheti a jogsértés megállapítását, holott ilyen esetekben a közbeszerzési törvény hatálya alá tartozó polgári jogi szerződések esetében a sérelmet szenvedett fél a perrel érintett időszakban hatályos közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (rég. Kbt.), illetve a jelenleg hatályos 2015. évi CXLIII. törvény (Kbt.) alapján jogorvoslással élhetne.

Az Nfatv. és a Korm. rendelet alapján a Nemzeti Földalapba tartozó földrészleteket nyilvános pályázat útján lehet haszonbérbe adni. E nyilvános pályázat vonatkozásában azonban az Nfatv. és a Korm. rendelet jelen végzésben meghatározott rendelkezései olyan szabályokat tartalmaznak, amelyek nem felelnek meg a 2005. évi CXXXIV. törvénnyel kihirdetett, az Egyesült Nemzetek Szervezetének Meridában, 2003. december 10. napján kelt Korrupció elleni Egyezményének (továbbiakban: egyezmény). Ennek az egyezménynek a célja -többek között az-, hogy elősegítse a közügyekben és a köztulajdonnal kapcsolatban a becsületességet, a számon kérhetőséget, a közügyek és köztulajdon helyes kezelését. Az egyezmény 9. cikkének 1. pontja alapján ezért a részes államoknak -így Magyarországnak is- a saját jogrendszerük alapelveinek megfelelően meg kell tenniük a szükséges lépéseket ahhoz, hogy olyan, az átláthatóságon, versenyeztetésen és objektív döntéshozatali kritériumokon alapuló megfelelő beszerzési rendszereket alakítsanak ki, amelyek hatékonyak többek között a korrupció megelőzésében. Ugyanez vonatkozik az egyezmény 9. cikkének 2. pontja szerint a közpénzek kezelésére is. Bár ezen egyezmény az állam tulajdonát képező termőfölddel való gazdálkodás vonatkozásában kifejezett rendelkezést nem tartalmaz, azonban azok az elvek, amelyek a közbeszerzési törvény hatálya alá tartozó szerződésekre

vonatkoznak, megfelelően alkalmazandóak abban az esetben is, amikor az állam a tulajdonát képező vagyontárgy hasznosítására köt hosszútávú szerződést. Az állam ugyanis ezekben az esetekben is közpénzről hoz döntést, hiszen a haszonbérleti szerződésből származó bevétel közpénznek minősül.

Az egyezménynek megfelelően rendelkezik egyébként az Alaptörvény 39. cikkének (2) bekezdése is, amely szerint minden közpénzekkel gazdálkodó szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyontárgyra vonatkozó adatok közérdekű adatok. Az Alaptörvény 39. cikkének (2) bekezdése és az egyezményben foglaltak ellenére nincs azonban olyan szabály, amely transzparenssé és utólagosan felülvizsgálhatóvá tenné az I.r. alperes Nemzeti Földalapba tartozó földek hasznosítása során végzett tevékenységét.

Az Nfatv. és a Korm. rendelet jelen végzés rendelkező részében meghatározott rendelkezései sértik ezért az egyezményben és az Alaptörvény 39.§-ának (2) bekezdésében foglalt alapelveket. E jogszabályi rendelkezések ugyanis az I.r. alperes által lefolytatott pályázati eljárások, illetve meghozott döntések tekintetében nem határoznak meg olyan objektív és előre rögzített kritériumokat, amelyek alapján az I.r. alperes eljárása, illetve döntése jogszabályoknak való megfelelését később ellenőrizni lehetne. Különösen sérelmes ezzel összefüggésben a Korm.rendelet 7.§-ának (7) bekezdése, amely szerint a regisztrált pályázó titoktartási nyilatkozat aláírását követően veheti át az értékelési szempontokat meghatározó pályázati kiírást és útmutatót. Az alapvető jogok biztosának és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztos-helyettesének AJB-4151/2013. számú ügyben hozott jelentése szerint is az értékelési szempontrendszer tartalmazó pályázati kiírás tartalma nem nyilvános, azt sem az I.r. alperes, sem a pályázó nem teheti közzé. Sem az Nfatv., sem a Korm.rendelet nem biztosít továbbá -a már kifejtettek szerint- az I.r. alperes által kiírt pályázat, illetve a pályázat elbírálására vonatkozó döntés tekintetében bírósági felülvizsgálatot vagy más jogorvoslati lehetőséget.

Mindezen okokból az Nfatv. és a Korm.rendelet végzés rendelkező részében meghatározott rendelkezései a Nemzeti Földalapba tartozó földek haszonbérbe adás útján történő hasznosítására vonatkozó rendelkezései az Alaptörvénybe, illetve az egyezménybe ütköznek.

Az Alkotmánybíróság Magyarország Alaptörvénye negyedik módosításának hatálybalépését követően, az Alaptörvény Záró és egyes rendelkezések 5. pontjára tekintettel úgy foglalt állást, hogy „az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése” (13/2013. (VI. 17. AB határozat, 23/2014. (VII. 15.) AB határozat). Az Alaptörvény előzőekben hivatkozott rendelkezéseinek és az Alkotmány rendelkezéseinek tartalmi egyezésére, az Alaptörvény egészét illető kontextuális megfelelőségére tekintettel az Alkotmány alapján megfogalmazott korábbi alkotmánybírósági megállapítások figyelembevételét kéri az indítványozó.

Hangsúlyozza a bíróság -többek között- a 3058/2015. (III.31.) AB végzésben is kifejtettekre tekintettel, hogy végzésében nem mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenesség fennállásának a megállapítását indítványozza, hanem a meglévő jogi szabályozás ex tunc hatályú

megsemmisítését, mivel a jelenlegi jogi szabályozás sérti az előzőekben kifejtettek tekintettel az Alaptörvényt.

A tárgyalás felfüggesztéséről a bíróság a Pp.155/B.§-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett

A végzés ellen a Pp. 155/B. §-ának (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek.

Budapest, 2016. október 5. napja

Dr. Hímer Gabriella sk.
a tanács elnöke

Dr. Dulai Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Miklós János sk.
bíró

A kiadmány hitelezül:

